

Edukační možnosti nových technologií a jejich využívání v českých muzeích a galeriích

Mgr. Jolana Lažová

Katedra výtvarné výchovy
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Téma výzkumu

Výzkumná oblast: Muzea a galerie/pedagogika
Výzkumné téma: Nové technologie v české muzejní a galerijní edukaci

Cíle výzkumu:

- zjistit, která česká muzea a galerie využívají nové technologie (tisk na NT)
- popsat druhy NT v české edukaci
- srovnat aktuální stav NT v využívání výzkumu pro neformální vzdělávání (Muzeum a Galerie ČR) s tím, jaký je v Německu
- rozložit klasifikaci a typy NT v rámci aplikací CP
- analyzovat využívání digitálních technologií v různých muzejních a galeriích a využít data
- srovnat výsledky výzkumu

Metody výzkumu: Sintetický design

Realizace / Kvantitativní část

• Kvantitativní část výzkumu - dotazníkové šetření:
- Novou edukačně využívajícími digitálními technologiemi jsou často nejmladší a těmto využívají rozdílné techniky, jak je přímo (např. v edukačních programech), tak i nepřímo (např. digitálního portfolia) používání mobilních telefonů.

- Soudružství muzeí a galerií počítá s využíváním digitálních technologií v rámci svého výzkumu. Výzkum byl zaměřen na využívání systémů vzdělávání, které je dle výzkumu využíváno v rámci vzdělávání v muzeích a galeriích.

- Celkový výsledek výzkumu je významný, ale vzhledem k tomu, že se jedná o první výzkum podobného charakteru, lze ho považovat za výsledek výzkumu.

- Výzkum využil jenom 126 institucí.

Obsah příspěvku

Úvod

1. Téma výzkumu: Nové technologie v české muzejní a galerijní edukaci
2. Konkrétní příklady využívání nových technologií

Úvod

• Výzkum se řídí otázkou: Jaké jsou využívané nové technologie, jakým prostředkem jsou využívány a jaké jsou jejich využití v rámci využívání nových technologií v rámci muzejní a galerijní edukace a jaký je jejich význam?

• Dle výzkumu aktuální trendy v Německu, která je řízena souborem a analýzou. Výzkum je zaměřen na identifikaci systémů vzdělávání, které je dle výzkumu využíváno v rámci vzdělávání v muzeích a galeriích.

• Celkový výsledek výzkumu je významný, ale vzhledem k tomu, že se jedná o první výzkum podobného charakteru, lze ho považovat za výsledek výzkumu.

• Výzkum využil jenom 126 institucí.

Závěr

- Právě příspěvek shrnuje dosavadní stav výzkumu.
- Ve výzkumu se nám doposud podařilo nasbírat dôležitá data, která dale využívat, komparovat a využít.
- Je již zpracována kvantitativní část, dotazníkové šetření, které nás nasměrovalo k dalšímu kvalitativnímu výzkumu.
- Nyní se nacházíme v druhé kvalitativní části výzkumu, kdy analyzujeme jíz samotný EDUKAČNÍ OBSAH daných medií.
- Také už analyzujeme webové stránky muzeí a galerií v ČR, dle jednotlivých krajů a sledujeme jejich EDUKAČNÍ POTENCIÁL.

Edukační možnosti nových technologií a jejich využívání v českých muzeích a galeriích

Mgr. Jolana Lažová

Katedra výtvarné výchovy

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Obsah příspěvku

Úvod

1. Téma výzkumu: *Nové technologie v české muzejní a galerijní edukaci*
2. Konkrétní příklady využívání nových technologií

Pohled do expozice / Využívání nových technologií v muzeích iQLANDIA Liberec a Science museum Londýn, 2014

„Vzhledem k tomu, že naše životy jsou čím dál více **mobilní, digitální a virtuální** a uživateli jsou nabízeny prožitky a služby vycházející z jeho vlastních potřeb, muzea jsou nucena hledat **nové způsoby vyprávění příběhů a inovativně zvyšovat participaci návštěvníků.**“

(Hargrave, Mistry, s. 5, 2013)

Ukázka/ Využití nových technologií v expozici, Židovské muzeum, Berlín, 2016

Úvod

- Výzkum se týká oblasti **muzejní a galerijní edukace v České republice**. V rámci výzkumu zkoumáme, jakým způsobem jsou schopna česká muzea a galerie využívat **potenciál nových digitálních technologií**. Jak jsou využívány nové technologie v muzejnictví a muzejní edukaci a jaké **proměny** s sebou přinášejí.
- Jsou to **aktuální trendy** a téma, která je třeba sledovat a analyzovat. Výzkum je postaven na klíčových výzkumných otázkách, od nichž je odviesen postup zkoumání.
- Cílem je zjistit **současnou situaci** a zaznamenat ji.
- Sledujeme aktuální trendy u světových muzeí a galerií, proto zde uvádíme i některé ukázky fotografií ze zahraniční institucí, které jsme navštívili a které neslouží pouze jako zdroj inspirace, ale přináší mnoho podnětů pro následnou komparaci.

- V animačních a dalších doprovodných programech se objevují **nové přístupy práce s technologiemi a technickými zařízeními**, např. s **tablety, chytrými telefony, fotoaparáty či kamerami**.
- S novými technologiemi se setkáváme i **přímo v expozicích**, kde stále častěji nacházíme **infokiosky, čtečky QR kódů, dotykové obrazovky s doplňujícími informacemi o expozici, dataprojekce, apod.**
- **Webové prezentace muzeí a galerií. Virtuální prohlídky.**

Pohled do expozice: Využití nových technologií ve The Fitzwilliam Museum, Cambridge. 2015

was in direct contact with
served it naturally. Chance
times might have promoted
ervation was necessary for
later development of artificial

covered in 1896, and has been
Museum since 1900. He was
presented to the museum by his
son, Dr. J. C. G. Mar

Náhled / Využití nových technologií v expozici, The British museum, Londýn, 2014

**Autopsy table:
Key discoveries**

Internal organs
Gebel el-Arak Man is one of the best preserved natural mummies from Predynastic Egypt. His internal organs have survived so well that his brain, kidneys and lungs can be identified.

His age at death
His long bones had just finished growing and were beginning to fuse, showing that Gebel el-Arak Man was a young adult, aged 18–21 years, when he died.

How he died
A sharp object, likely a spear, was found to be from a metal spearhead that shattered his shoulder blade and the underlying ribs, perhaps puncturing the left lung. This was probably the cause of death.

When he lived
Gebel el-Arak Man probably lived in isolated times. Several regional cultures, including Gerzeh, were helping to unify Egypt at about 3100 BC. It is likely that violence played a significant role, and Gebel el-Arak Man may have been a victim of his time.

A boy in a blue shirt interacting with a touch screen display showing a 3D reconstruction of the Gebel el-Arak mummy's skeleton.

Téma výzkumu

Výzkumná oblast: Muzejní a galerijní pedagogika

Výzkumné téma: Nové technologie v české muzejní a galerijní edukaci

Cíle výzkumu:

- **zjistit, která česká muzea a galerie využívají nové technologie** (dále jen NT)
- **popsat druhy** NT v těchto institucích
- **rozlišit** jaké druhy NT se využívají volně v expozicích pro nepřímou edukaci návštěvníků a oproti tomu NT, které jsou zaváděny do přímé edukace v doprovodu s lektorem
- **zhodnotit klady a zápory** NT v muzeích a galeriích v ČR
- **analyzovat edukační obsah** digitálních technologií v českých muzeích
- komparovat a hodnotit stav
- zpracovat výsledky výzkumu

Metody výzkumu: Smíšený design

Ukázka / Využití nových technologií v expozici, Museum Ludwig, Kolín nad Rýnem, 2014

Ukázka / Využití nových technologií v expozici, Židovské muzeum, Berlín, 2016

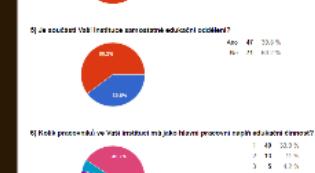
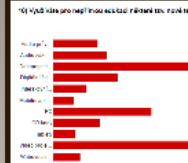
Ukázka/ Využití nových technologií v expozici, Židovské muzeum, Berlín, 2016

Realizace / Kvantitativní část

a) Kvantitativní část výzkumu = Dotazníkové šetření

- Pomocí **elektronicky rozeslaných dotazníků** bylo zjištováno, která česká muzea a galerie využívají nové technologie, jak pro **přímou** (např. v edukačních programech), tak i **nepřímou** (např. didaktická pomůcka) podporu učení návštěvníků.
- Sledovaným souborem jsou **česká muzea, galerie a instituce** podobného charakteru. Strategie zpracování údajů jednotlivých institucí byla zajištěna **Adresářem muzeí a galerií**, kde jsme se snažili vybrat systematicky podle jednotlivých krajů jednotlivá muzea a jejich edukační oddělení, jejichž kontakt byl pro nás primární. V případě, že nebylo edukační oddělení v adresáři uvedeno, zaslali jsme dotazník přímo vedení instituce.
- Výzkumný vzorek je tvořen **126 institucemi**.

Dotazník obsahuje 18 otázek. Kromě základních informací o dané instituci jsme se ptali na otázky využití přímé a nepřímé podpory učení návštěvníků a zavedení nových technologií. Zde několik ukázek z výsledných odpovědí:

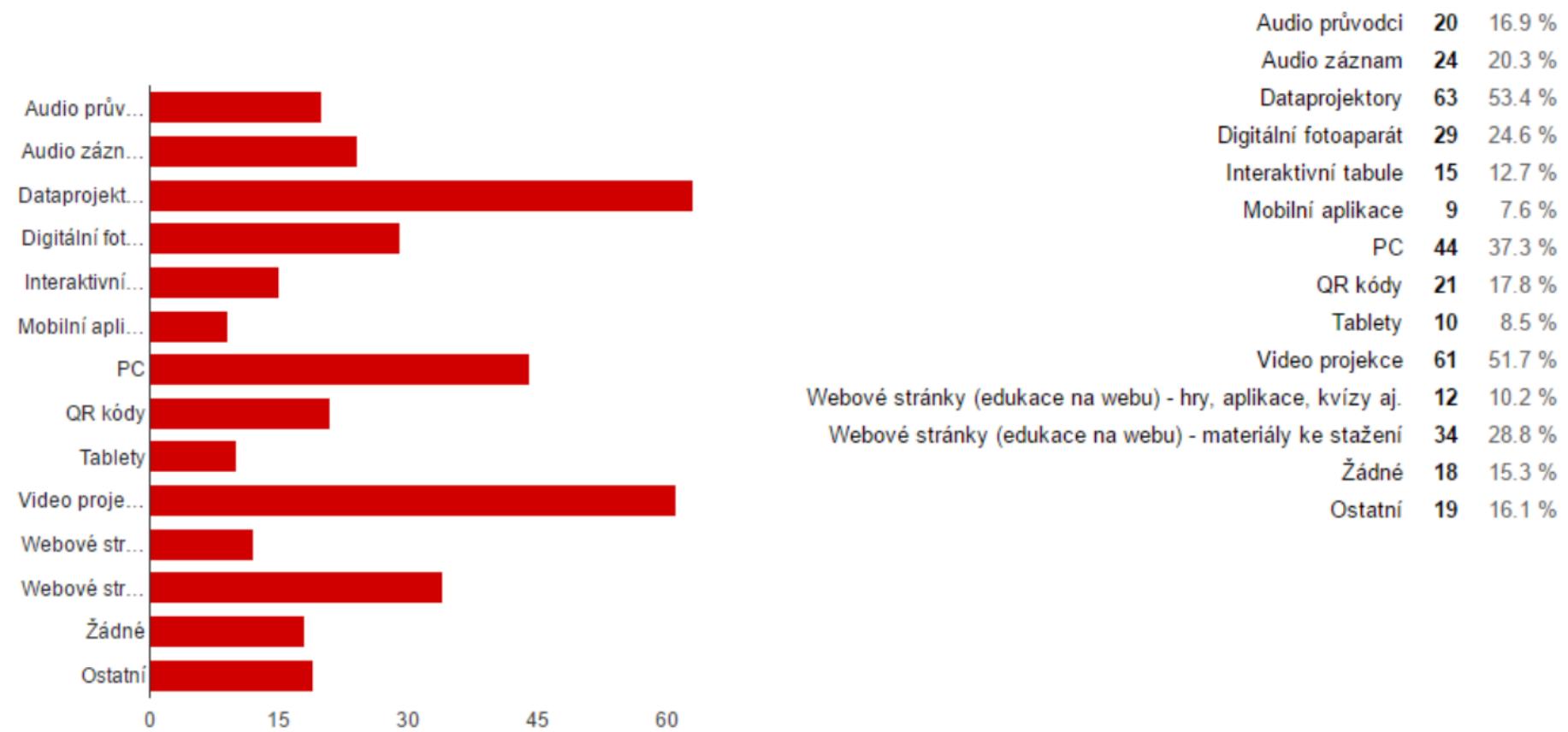
10) Využíváte během svých edukačních programů nějaké nové technologie?

11) Využíváte během svých edukačních programů nějaké nové technologie?

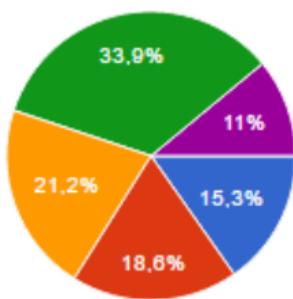
Kategorie	Počet	Percentuální hodnota
bezpečnostní kamery	12	12,0%
digitální panely	10	10,0%
interaktivní stoly	9	9,0%
projektory	8	8,0%
tablety	7	7,0%
digitální panely	6	6,0%
interaktivní stoly	5	5,0%
tablety	4	4,0%
digitální panely	3	3,0%
interaktivní stoly	2	2,0%
tablety	1	1,0%
digitální panely	0	0,0%

Dotazník obsahuje 18 otázek. Kromě základních informací o dané instituci jsme se ptali na otázky využití přímé a nepřímé podpory učení návštěvníků a zavedení nových technologií.
Zde několik ukázek z výsledných odpovědí:

10) Využíváte pro nepřímou edukaci některé tzv. nové technologie?

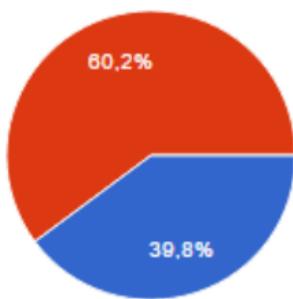

4) Typ instituce dle velikosti

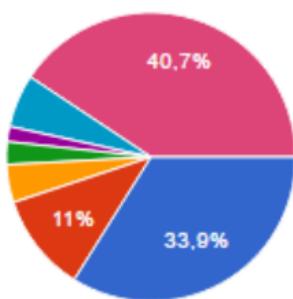
I. (muzea nad 70 zaměstnanců)	18	15.3 %
II. (26-70 zaměstnanců)	22	18.6 %
III. (11-25 zaměstnanců)	25	21.2 %
IV. (do 10 zaměstnanců)	40	33.9 %
Ostatní	13	11 %

5) Je součástí Vaší instituce samostatné edukační oddělení?

Ano	47	39.8 %
Ne	71	60.2 %

6) Kolik pracovníků ve Vaší instituci má jako hlavní pracovní náplň edukační činnost?

1	40	33.9 %
2	13	11 %
3	5	4.2 %
4	3	2.5 %
5	2	1.7 %
více než 5	7	5.9 %
Žádný	48	40.7 %

15) Využíváte během svých edukačních programů některé nové technologie?

film, dokument

PC prezentace, DVD

dataprojektor

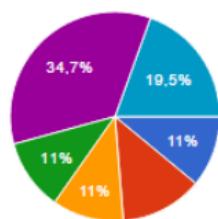
audioprůvodce, web, facebook

audio, video, hudební nahrávky,

Videoprojekce a interaktivní tabule během komentovaných prohlídek

Zvukové efekty = diktafon s reprodukcemi hlasů zvířat; Videoprojekce = v edukační dílně a v prostoru Jezkyně

17) Jak dlouho využíváte prvky nových technologií pro přímou podporu učení návštěvníků?

1 rok	13	11 %
2 roky	15	12.7 %
3 roky	13	11 %
4 roky	13	11 %
5 let a více	41	34.7 %
Nevyužíváme	23	19.5 %

18) Co bylo pro Vaše muzeum impulsem k zavedení využívání nových technologií pro přímou podporu učení návštěvníků?

Aby se zvýšila návštěvnost a zájem o muzeum.

Příležitost.

Snaha držet krok s mladou generací a přiblížit se jejím potřebám

nemáme žádné nové technologie

Větší efektivita programů

Přizpůsobení se současným potřebám žáků a studentů. Zefektivnění nabízených programů.

Nové technologie zatím téměř nevyužíváme (viz odpovědi v předchozí kategorii), ale do budoucna bychom to rádi změnili, a to především proto, abychom mohli návštěvníkům nabídnout kromě výstav a

Chtěli jsme zvýšit atraktivitu muzea (nejen) pro mladší návštěvníky tím, poskytnout informace o daném tématu jinou, zábavnější formou.

návštěva zahraničních muzeí ve Francii, Belgii, Lucembursku, USA

jde o prvek hry, který mají návštěvníci rádi

Náš tým je v současné době celkem nový a měli jsme od počátku představu o tom, kam expozice směřovat (co se týče formy). Takže bylo naším automatickým cílem pokoušet se dělat nové expozice a výstavy co nejvíce živé, aby se dalo na věci sahat, aby mohli návštěvníci i přemýšlet a aby výstavy odkazovaly i dále za to vystavené.

"nová doba" související s neustálým vývojem a pokrokem v této oblasti; vzdělávání; zkvalitnění služeb, apod.

b) Kvalitativní část výzkumu

- Druhá část se odvíjí ze zjištěných informací předešlého dotazníkového šetření. Byl již využit pilotní **terénní výzkum**, kdy jsme navštívili vybrané muzejní instituce (v Praze, Brně, Plzni, Liberci, Olomouci), provedli pozorování, několik rozhovorů, sběr fotodokumentace k následné analýze. **Ptali jsme se na obecné i specifické otázky k zavedení NT do edukačních programů v muzeu i volně do expozic.**
- Pokračujeme ve zjišťování stavu v českých muzeích a galeriích = pomocí metod **rozhovoru, pozorování, analýz videozáznamu, analýz obsahu digitálních edukačních prostředků v muzeu** (např. **tabletů = digitální průvodce expozicí / chytrých mobilních telefonů = dalších aplikací, ad.**), jak muzea edukačně využívají nové technologie a zodpovídáme dále klíčové obecné a specifické otázky ve výzkumu.

- V kvalitativní části pracujeme se zjištěnými informacemi z předchozího šetření. Logicky postupujeme od **největších českých institucí v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Liberci, Olomouci atd.**, u kterých **analyzujeme využívání NT a také edukační obsah webových stránek**.
- Analyzujeme **EDUKAČNÍ OBSAH** zde využíváných digitálních technologií = Navrhli jsme vlastní **TYPOLOGII**, pomocí které **analyzujeme** a **identifikujeme např. jednotlivé typy** muzejních mobilních aplikací a jejich **přínos**. Sledujeme **proměny**, které přichází s využíváním NT v **PRAXI**.
- Analyzujeme rozličné **komunikátory muzea** (klasické i alternativní prezentace, mobilních aplikací, webových portálů atd.)

Nejčastěji využívané typy NT v muzejní a galerijní edukaci

Mobilní aplikace

Audio a video guidy

QR kódy

Mobilní aplikace

- stále více muzeí a galerií v ČR nabízí ke stažení mobilní aplikace. Ty se mohou lišit svým obsahem. Rozlišujeme typy:
 - Mobilní prezentace muzea
 - Mobilní průvodce muzeem, expozicí
 - Mobilní databáze sbírkových předmětů
 - Vzdělávací aplikace
 - Hra vzdělávacího nebo zábavního charakteru

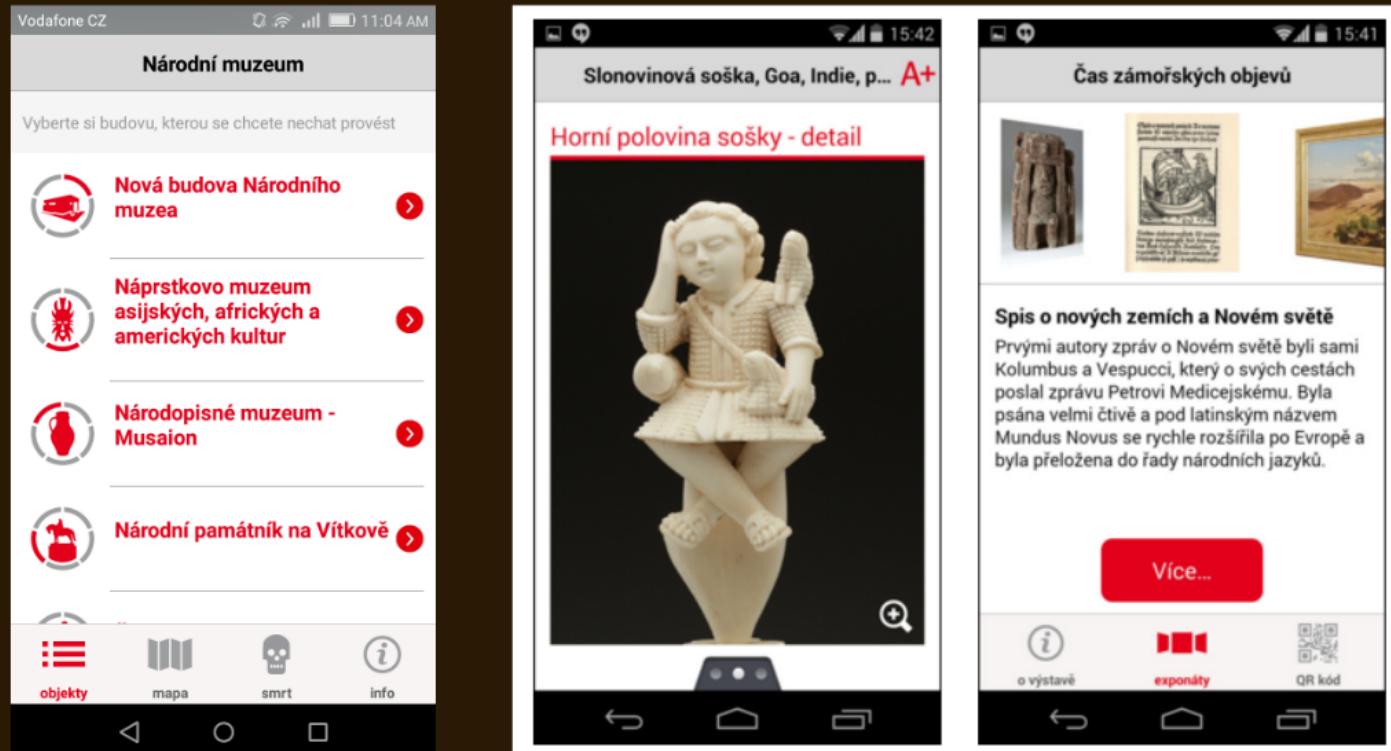
Postupný vývoj, příklady

- 2011 Národní galerie, 1. tablet v praxi v ČR - digitální animovaný průvodce tvorbou barokního malíře Karla Škréty
 - Muzeum Vysočiny v Pelhřimově - průvodce
- 2012 Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
- 2013 Muzeum Kampa v Praze
 - Technické muzeum v Brně
 - projekt Paměť národa
 - Archeoskanzen Modrá
- 2014 Národní technické muzeum v Praze
 - Národní muzeum v Praze

Konkrétní příklady z praxe

Národní muzeum v Praze

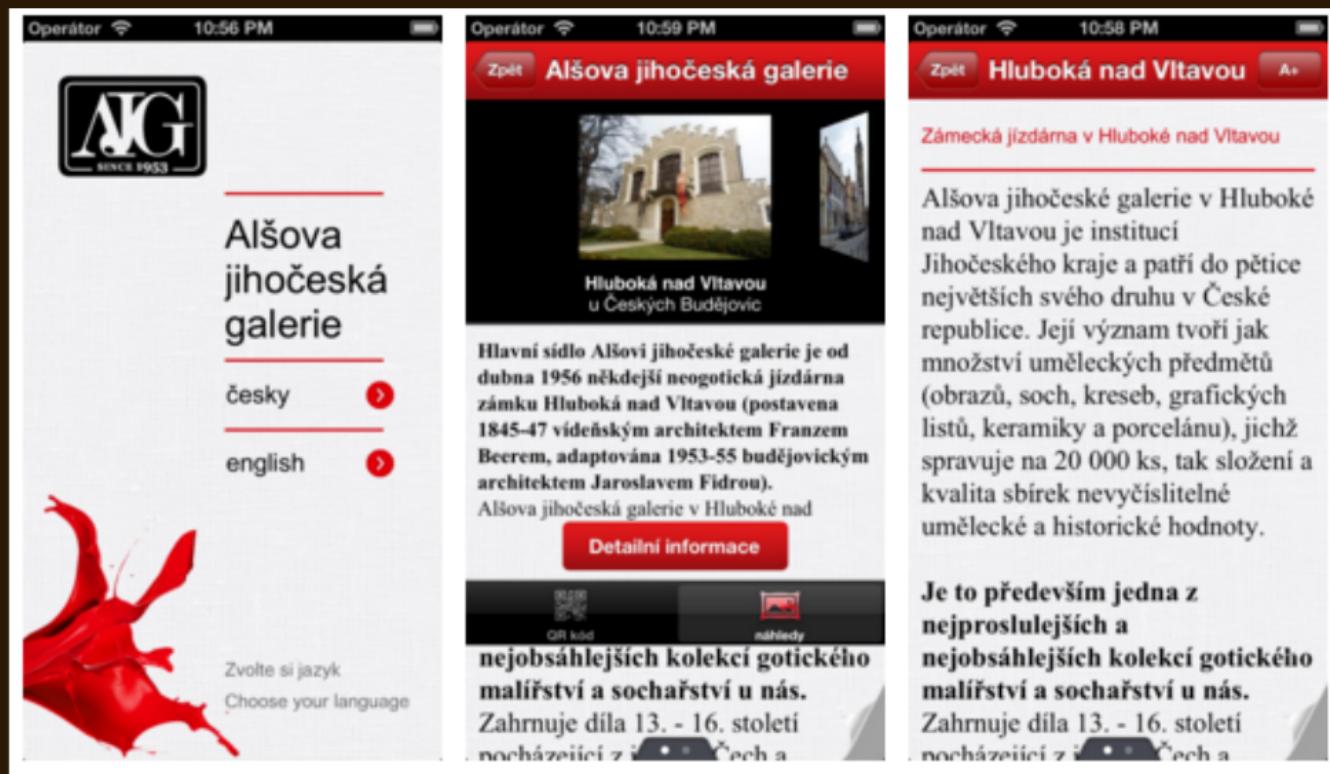
- digitální interaktivní průvodce
- zajímavosti o vybrané výstavě či expozici, fotografie, videa nebo audionahrávky ve vynikajícím rozlišení, QR kódy

Ukázka mobilních aplikací pro chytré telefony, Národní muzeum v Praze

Alšova Jihočeská galerie

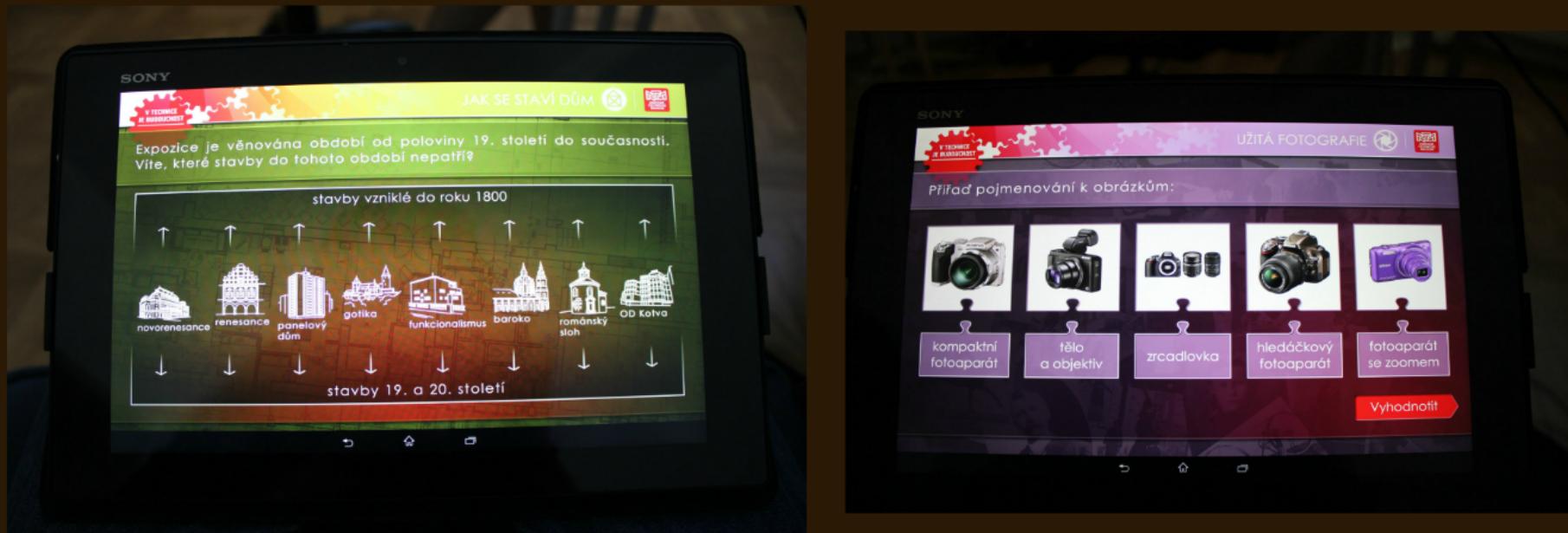
- průvodce muzeem a jednotlivými expozicemi
- obsahuje virtuální prohlídky, náhled do sbírky
- rozšířený obsah je však uzamčený, přístup k němu získáme sejmoutím QR kódu v prostorách muzea nebo galerie

Ukázka mobilních aplikací pro chytré telefony, Alšova Jihočeská galerie

Národní technické muzeum v Praze

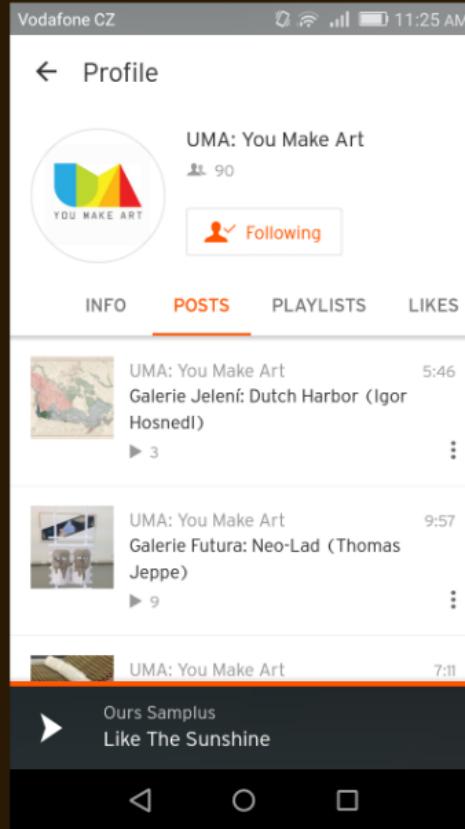
- v rámci projektu v Technice je budoucnost pořídilo NTM na 30 tabletů s naistalovaným digitálním průvodcem
- seznamení s jednotlivými expozicemi, kvízy, hry apod.

Ukázka mobilních aplikací pro chytré telefony, Národní technické muzeum v Praze

You Make Art – AUDIO ARTGUIDE

- audio průvodce výstavami ve vybraných nezávislých galeriích v Praze

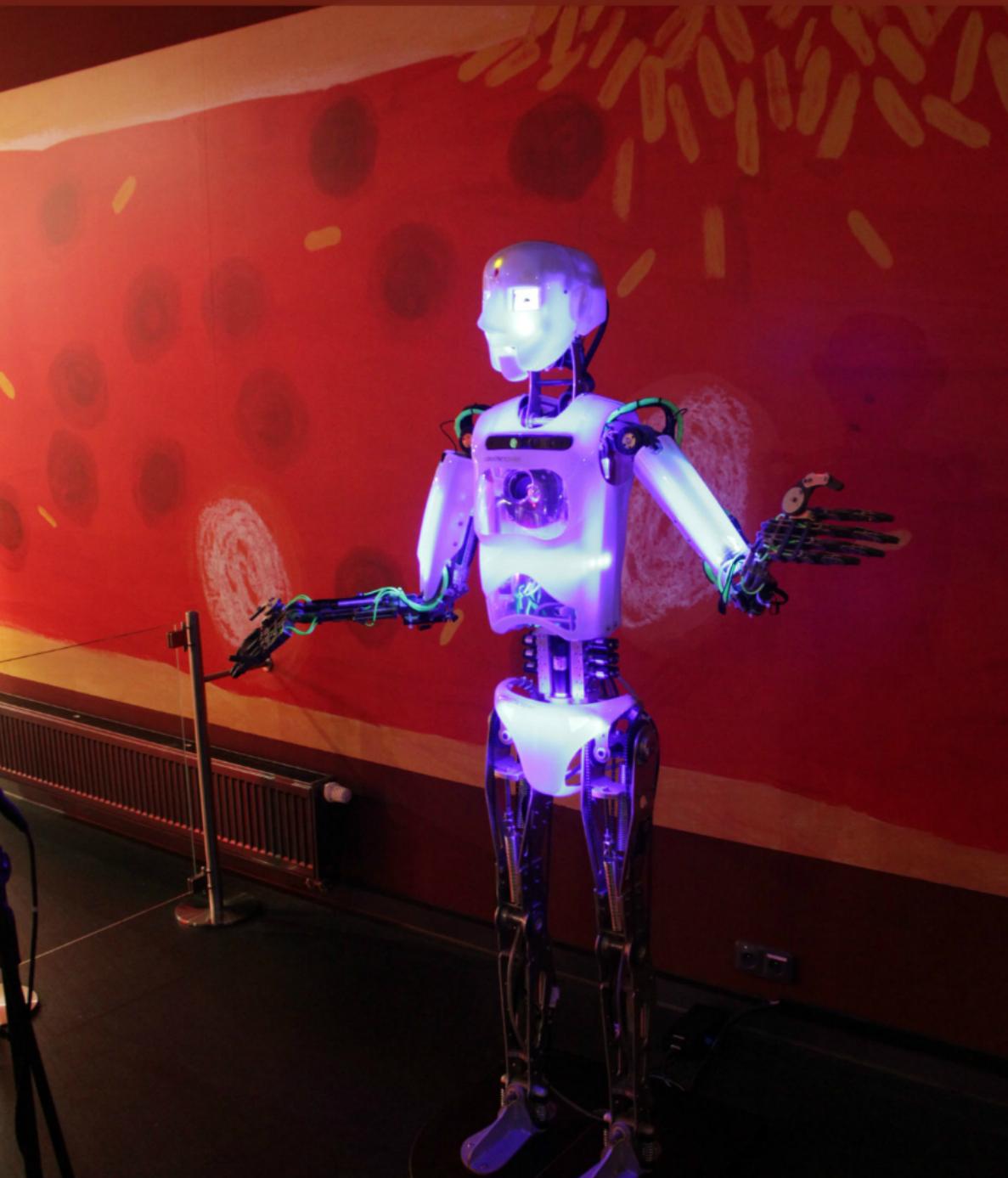

Ukázka **mobilních aplikací pro chytré telefony** (UMA GUIDE, YMA, Praha)

Závěr

- Příspěvek shrnuje dosavadní stav výzkumu.
- Ve výzkumu se nám doposud podařilo nasbírat důležitá data, která dále zpracováváme, komparujeme a vyhodnocujeme.
- Je již zpracována kvantitativní část, dotazníkové šetření, které nás nasměrovalo k dalšímu kvalitativnímu výzkumu.
- Nyní se nacházíme v druhé kvalitativní části výzkumu, kdy analyzujeme již samotný **EDUKAČNÍ OBSAH** daných médií.
- Také už analyzujeme **webové stránky muzeí a galerií v ČR**, dle jednotlivých krajů a sledujeme jejich **EDUKAČNÍ POTENCIÁL**.

Děkuji za pozornost!

Edukační možnosti nových technologií a jejich využívání v českých muzeích a galeriích

Mgr. Jolana Lažová

Katedra výtvarné výchovy

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

